

AI ZOMERBOEK

VOOR JURISTEN

AI Zomerboek voor Juristen

Welkom bij het AI Summercamp!

De zomer staat voor de deur en dat betekent voor veel advocaten en juristen een rustigere periode. Minder hectiek, wellicht wat meer ruimte om adem te halen. En laten we eerlijk zijn: die extra tijd is perfect om eindelijk eens te duiken in dat ene onderwerp waar je al zoveel over hoort, maar waar je misschien nog niet écht aan toegekomen bent: Artificiële Intelligentie (AI).

Foto gegenereerd met Google Gemini

De wereld van kunstmatige intelligentie ontwikkelt zich razendsnel en de impact ervan op de juridische sector is ongekend. AI is niet langer een futuristisch concept, maar een praktische tool die jouw dagelijkse werk kan verrijken, stroomlijnen en versnellen. Dit AI Zomerboek is speciaal ontwikkeld voor advocaten en juristen. Je leert als jurist hoe tools als ChatGPT, NotebookLM en Lexboost je werk verrijken en versnellen met praktische tips en voorbeelden. Ook komen privacy en de EU AI Act aan bod. Gebruik de zomer om deze nieuwe vaardigheden onder de knie te krijgen.

AI in het kort

Laten we beginnen bij de basis: wat is Artificial Intelligence eigenlijk? Simpel gezegd is AI het vermogen van machines om menselijke intelligentie na te bootsen. Dit omvat leren, redeneren, probleemoplossing, waarneming en taalbegrip. Het is een breed vakgebied met diverse subdisciplines die elk hun eigen rol spelen in de ontwikkeling van slimme computersystemen.

Wat is machine learning?

Machine learning is een subdiscipline van AI. Het draait om algoritmes die leren van data, zonder expliciet geprogrammeerd te zijn voor elke specifieke taak. Denk hierbij aan systemen die patronen herkennen in grote hoeveelheden gegevens en op basis daarvan voorspellingen doen of beslissingen nemen. Hoe meer data beschikbaar is, hoe beter deze systemen presteren.

Het verschil met deep learning?

Deep learning is op zijn beurt weer een subdiscipline van machine learning. Het maakt gebruik van neurale netwerken met meerdere lagen (vandaar 'deep') om complexe patronen in data te herkennen. Deze netwerken zijn geïnspireerd op de structuur en functie van het menselijk brein. Deep Learning is de technologie die vaak schuilgaat achter geavanceerde AI-toepassingen zoals beeldherkenning en natuurlijke taalverwerking.

Wat is machine learning?

Generatieve AI is AI die in staat is om nieuwe en originele 'content' (inhoud) te creëren, zoals tekst, afbeeldingen en muziek. Tools zoals ChatGPT vallen onder generatieve AI. Ze zijn getraind op enorme datasets en kunnen op basis daarvan nieuwe, samenhangende en contextueel relevante output genereren. Voor juristen opent dit deuren naar het snel opstellen van conceptdocumenten, het versnellen van legal research, samenvattingen of zelfs het genereren van ideeën voor argumentaties.

Actualiteiten: AI in de juridische wereld

De wereld van AI dendert voort en de juridische wereld vormt hierop geen uitzondering. De adoptie van AI-tools in de advocatuur neemt gestaag toe. Van juridisch onderzoek tot het opstellen van adviezen, AI bewijst zijn waarde inmiddels volop.

AI in de Nederlandse rechtspraak

Een treffend voorbeeld hiervan zien we bij de Rechtbank Rotterdam, die een proef heeft gedaan met het inzetten van AI. In maart 2025 gebruikten zij AI als ondersteunend hulpmiddel bij het opstellen van de strafmotivering in een strafzaak. Het is belangrijk om te benadrukken dat de AI hierbij niet werd gebruikt voor het nemen van rechterlijke beslissingen, maar puur als schrijfhulp. De proef toonde positieve resultaten: de rechters en griffiers waren enthousiast over de versnelde opstelling en de duidelijke structuur van de motivering. Daarbij werd strikt gelet op

vertrouwelijkheid en privacy, waarbij geen herleidbare of privacygevoelige informatie in de systemen werd ingevoerd. Hoewel de bevindingen veelbelovend waren, bleek uit de proef wel dat openbare AI-tools beperkingen hebben en dat een intern, afgeschermd AI-systeem voor de Rechtspraak, gevoed met juridische databases zoals rechtspraak.nl, veel effectiever zou zijn.

Bron: [Rechtbank Rotterdam doet proef met AI](#)

AI bij de overheid

De Nederlandse overheid zet ook stappen in AI. Er is een AI-systeem ontwikkeld om beleidsmedewerkers te helpen bij het snel opstellen van antwoorden op Kamervragen. Dit systeem zoekt in een database met eerdere Kamervragen en antwoorden om concepten te genereren, wat de Rijksoverheid helpt om sneller en efficiënter te functioneren. De ambtenaar maakt het concept vervolgens definitief en de minister ondertekent het.

Bron: [Podcastaflevering AI bij de overheid](#)

AI-geletterdheid

Met de opkomst van de EU AI Act is AI-geletterdheid sinds 2 februari 2025 zelfs verplicht voor organisaties in de EU. Dus ook voor juristen en advocaten die met AI werken. Dit betekent concreet dat je als jurist en iedereen die AI-systemen gebruikt of ontwikkelt, basiskennis en vaardigheden moet hebben om AI effectief, strategisch en vooral verantwoord in te zetten binnen je organisatie. Het gaat hierbij om meer dan alleen technische kennis. Je moet niet alleen de kansen van AI kunnen benutten, maar ook een scherp bewustzijn hebben van de risico's die eraan verbonden zijn. Dit omvat het vermogen om AI bewust en verantwoord in te zetten, met inzicht in hoe AI-systemen werken en hoe ze tot beslissingen komen. Ook rolspecifieke kennis van AI is hierbij van belang, want de benodigde kennis hangt sterk af van de omstandigheden en jouw specifieke rol binnen de organisatie.

Voor juristen betekent dit bijvoorbeeld dat je voldoende inzicht moet hebben om te beoordelen wanneer een organisatie met behulp van AI beslissingen over cliënten of andere personen maakt. De Autoriteit Persoonsgegevens benadrukt dat organisaties de verantwoordelijkheid hebben om ervoor te zorgen dat hun personeel voldoende weet en kan om AI op een verantwoorde manier te gebruiken. Dit is essentieel voor het maken van beleidskeuzes en het waarborgen van een ethische en conforme inzet van AI.

Bron: Autoriteit Persoonsgegevens over AI-geletterdheid

Juridisch prompten

De sleutel tot effectief werken met AI

Voordat we dieper ingaan op de geavanceerde manieren om met AI te communiceren, leggen we eerst de basis uit: prompting. Daar draait het om. Maar wat is het precies? Een 'prompt' is niets meer en niets minder dan de instructie, vraag of opdracht die je aan een AI-tool geeft. Het succesvol inzetten van AI-tools valt of staat met de manier waarop je zo'n prompt formuleert. Dit proces wordt 'prompting' of 'prompt engineering' genoemd. Het is de kunst van het formuleren van effectieve instructies om de gewenste output te verkrijgen. Goed prompten bespaart tijd en verhoogt de kwaliteit van de AI-gegenereerde antwoorden aanzienlijk.

De bouwstenen van een effectieve prompt

Een effectieve prompt is als een goed geformuleerd verzoek aan een medewerker: duidelijk, volledig en gericht. De volgende elementen zijn de bouwstenen van een sterke prompt:

Persona:	Geef de AI een rol of perspectief. Bijvoorbeeld: "Je bent een gespecialiseerde jurist in het Nederlands verbintenissenrecht." Dit helpt de AI om de juiste 'mindset' aan te nemen en relevantere antwoorden te genereren.
Taak of doel:	Beschrijf concreet wat je wilt dat de AI doet. Bijvoorbeeld: "Maak een samenvatting van het arrest."
Context:	Geef relevante achtergrondinformatie die de AI nodig heeft om de taak goed uit te voeren. Denk aan de specifieke feiten van een zaak, de van toepassing zijnde rechtsgebieden of eerder gegenereerde output of het uploaden van documenten.
Criteria:	Stel duidelijke eisen aan de output. Denk aan de gewenste lengte, toon, stijl, of specifieke punten die moeten worden behandeld.
Gewenste output:	Specificeer hoe het resultaat eruit moet zien. Moet het een tabel zijn? Een bullet point lijst? Een formele brief?

Praktisch voorbeeld

"Je bent een gespecialiseerde jurist in het Nederlands huurrecht.

Genereer argumenten waarom de kosten voor het vervangen van verlichting door de verhuurder niet voor rekening van de huurder komen.

Mijn cliënt is huurder van een bedrijfspand. De verhuurder vervangt alle lampen door ledverlichting met als doel om een energie C-label te bemachtigen, wat een verbetering is voor het pand. De verhuurder wil de kosten hiervan doorberekenen aan mijn cliënt, met als argument dat dit valt onder klein onderhoud. De huurovereenkomst vermeldt niet expliciet een clausule over de verdeling van kosten voor verduurzaming of grootschalige verbeteringen, enkel over klein onderhoud.

Foto gegenereerd met Google Gemini

Geef minimaal vijf juridisch onderbouwde argumenten. Baseer je argumenten op relevante huurrechtelijke wetten en jurisprudentie, specifiek met betrekking tot de afbakening tussen onderhoud, verbeteringen en de verdeling van kosten tussen huurder en verhuurder bij bedrijfspanden. Gebruik uitsluitend rechtspraak die ziet op vervanging van verlichting.

Geef een overzichtelijke lijst met argumenten in bullet points, met waar mogelijk verwijzingen naar relevante wetsartikelen en jurisprudentie."

Juridisch prompten voor gevorderden

Til je vaardigheden naar een hoger niveau

Nu je de basis weet om tot een goede prompt te komen, ben je klaar om je promptvaardigheden naar een hoger niveau te tillen. Daarvoor zijn er verschillende technieken die je kunt toepassen:

Template Prompting

Je kunt een bestaand sjabloon in je prompt invoeren of de AI-tool vragen om zelf een sjabloon te maken voor een specifieke taak. Deze techniek is erop gericht de AI-tool te begeleiden bij het genereren van gestructureerde en consistente output. Door de AI een vooraf gedefinieerd raamwerk te bieden, vergelijkbaar met een huis met aangewezen kamers, vergroot je de duidelijkheid, verminder je irrelevante antwoorden en verbeter je de consistentie van de gegenereerde inhoud. Dit is ideaal voor repetitieve taken zoals het opstellen van algemene voorwaarden, juridische analyses of gestandaardiseerde correspondentie, waarbij consistentie en structuur essentieel zijn.

Praktisch voorbeeld

Stel je wilt een samenvatting van een complexe overeenkomst, maar dan gestructureerd. Je kunt de AI een template geven in je prompt:

"Samenvatting Overeenkomst:

Partijen: [Namen van partijen]

Datum: [Datum overeenkomst]

Onderwerp: [Korte beschrijving van het onderwerp]

Kernbepalingen: [Bepaling 1] [Bepaling 2] [Etc.]

Verplichtingen Cliënt: [Verplichting 1] [Verplichting 2] [Etc.]

Termijnen: [Belangrijke termijnen]

Jurisdictie: [Toepasselijk recht en bevoegde rechter]

Vul dit sjabloon in op basis van de volgende overeenkomst: [Plak hier de tekst van de overeenkomst]."

Cheat-tip: vraag het de AI-tool

Je kunt de AI ook vragen om zelf een sjabloon te creëren. "Maak een sjabloon voor het opstellen van een verweerschrift in een civiele zaak, inclusief secties voor feiten, juridisch kader, verweer en conclusie."

One- & Few-shot prompting

Hierbij geef je de AI één (one-shot) of meerdere (few-shot, ook wel multishot genoemd) voorbeelden mee in de prompt. Het doel is om het model te helpen de taak beter te begrijpen en nauwkeurigere output te genereren.

One-shot prompting

Je geeft het model één enkel voorbeeld om de taak te begrijpen en een antwoord te genereren. Dit is nuttig wanneer de AI al veel voorkennis heeft, maar je een specifieke stijl of nuance wilt meegeven.

Praktisch voorbeeld

"Herschrijf de volgende zin in een meer formele, juridische toon, zoals in dit voorbeeld:

Voorbeeld: 'De klant heeft niet betaald.' moet zijn 'Cliënt is in verzuim met zijn betalingsverplichting.'

Herschrijf: 'We zijn het niet eens met de beslissing van de rechter.'"

Few-shot prompting

Hierbij voorzie je het AI-model van een klein aantal (meestal minder dan tien) specifieke voorbeelden die relevant zijn voor de nieuwe taak. Deze voorbeelden dienen als gids, waardoor het model de context of het specifieke patroon dat het moet volgen, beter begrijpt en de nieuwe taak effectiever kan uitvoeren dan zonder begeleiding. Deze aanpak is bijzonder effectief wanneer je de AI een specifieke schrijfstijl, format of manier van redeneren wilt aanleren die afwijkt van zijn algemene training.

Praktisch voorbeeld

"Ik wil dat je een samenvatting maakt van gerechtelijke uitspraken, waarbij je de volgende structuur aanhoudt, zoals in deze voorbeelden: [Voorbeeld 1: arrestnaam, datum, feiten kort, oordeel in één zin, overwegingen kernachtig] [Voorbeeld 2: arrestnaam, datum, feiten kort, oordeel in één zin, overwegingen kernachtig] Maak nu een samenvatting van de volgende uitspraak: [Plak hier de tekst van de uitspraak]."

Het mooie van deze aanpak is dat als je, eenmaal deze instructie hebt gegeven, in dezelfde chatomgeving eenvoudigweg extra uitspraken kunt blijven plakken in een nieuwe prompt. De AI zal deze dan op dezelfde gestructureerde wijze behandelen en samenvatten, waardoor je consistentie en efficiëntie behoudt bij het verwerken van meerdere juridische teksten.

Chain-of-thought / Step-by-step

Deze techniek stimuleert het model om stapsgewijs te redeneren door prompts zo te structureren dat tussenstappen en logica expliciet worden vermeld. Dit verbetert de redeneervermogens van het AI-model aanzienlijk, door het te motiveren de denkprocessen op te splitsen in een reeks tussenstappen, in plaats van direct een eindantwoord te geven. Het bootst de menselijke manier van complexe probleemoplossing na. Hierdoor krijg je gedetailleerde en beter onderbouwde antwoorden. Deze methode, vooral effectief bij complexe juridische vraagstukken, maakt het redeneerproces van de AI transparanter en helpt je eventuele fouten in de logica te identificeren. Je kunt zelfs een simpele instructie toevoegen zoals "beredeneer stapsgewijs" om de AI aan te moedigen zijn redenering te ontvouwen.

Praktisch voorbeeld

In plaats van simpelweg te vragen: 'Is er sprake van onrechtmatige daad in deze casus?' kun je de AI begeleiden:

"Analyseer de volgende casus op basis van artikel 6:162 BW en beredeneer stapsgewijs of er sprake is van een onrechtmatige daad. Volg de volgende stappen:

1. Beschrijf de relevante feiten kort.
2. Beoordeel of er sprake is van onrechtmatigheid (lid 2).
3. Beoordeel of de gedraging toerekenbaar is aan de dader (lid 3).
4. Beoordeel of er schade is.
5. Beoordeel of er causaal verband is tussen de onrechtmatige daad en de schade.
6. Formuleer een conclusie.
7. Casus: [Beschrijving van de casus]"

Reflecteren & zelfcorrectie

Vraag de AI-tool om eerdere antwoorden te analyseren, te beoordelen en te verbeteren door reflectie en zelfcorrectie toe te passen. Dit is een geavanceerde techniek waarbij je AI-tools in staat stelt hoogwaardige, op maat gemaakte output te produceren via een iteratief feedbackproces. Het gaat verder dan eenmalige interacties door een feedbacklus te implementeren die het AI-model leidt tot steeds verfijndere en gerichtere inhoud.

De voordelen van deze techniek voor juristen zijn aanzienlijk: je krijgt meer controle over de door AI gegenereerde inhoud, de kwaliteit neemt toe, het bespaart tijd, en het model leert continu beter jouw toekomstige prompts te interpreteren. De sleutel tot effectieve zelfcorrectie is om specifiek, iteratief en doelgericht te zijn in je feedback. Het proces kent drie kerncomponenten:

Initiële generatie:	De AI-tool creëert een eerste concept op basis van je prompt. De duidelijkheid en specificiteit van deze eerste prompt zijn hierbij cruciaal. Denk aan het laten opstellen van een concept adviesnotitie
Gerichte feedback:	In plaats van vage goedkeuring of afkeuring, markeer je specifieke verbeterpunten. Deze gerichte aanwijzingen helpen het AI-model de precieze vereisten en gewenste resultaten te begrijpen. Feedback kan gericht zijn op inhoud, toon, structuur of stijl.
Verfijning:	Het AI-model verwerkt de gerichte feedback in een herziene versie van de output, waarmee het zijn vermogen om zich aan te passen en te verbeteren aantoont. Vaak zijn meerdere iteraties nodig voor het optimale resultaat. Vraag simpelweg: "Pas de vorige suggesties toe op de laatste versie van de output."

Praktisch voorbeeld 1

"Analyseer het vorige antwoord. Focus op de juridische nauwkeurigheid en volledigheid. Zijn alle relevante wetsartikelen en jurisprudentie meegenomen? Zo niet, welke suggesties heb je om dit te verbeteren?"

Praktisch voorbeeld 2

"Beoordeel de toon van het concept. Is het voldoende overtuigend voor een pleitnota? Stel specifieke wijzigingen voor in woordkeuze en zinsbouw om de overtuigingskracht te vergroten."

Veelgebruikte AI-tools:

Praktische tips voor de gevorderde jurist

Veelgebruikte AI-tools zoals ChatGPT, Google Gemini en Microsoft Copilot zijn veelzijdige generatieve AI-tools die, zeker met de geavanceerde promptingtechnieken die je nu kent, veel te bieden hebben voor juristen. Hier volgen een aantal experttips die voor al deze tools gelden en daarnaast een aantal tips specifiek per tool.

De wereld van kunstmatige intelligentie ontwikkelt zich razendsnel en de impact ervan op de juridische sector is ongekend. AI is niet langer een futuristisch concept, maar een praktische tool die jouw dagelijkse werk kan verrijken, stroomlijnen en versnellen. Dit AI Zomerboek is speciaal ontwikkeld voor advocaten en juristen. Je leert als jurist hoe tools als ChatGPT, NotebookLM en Lexboost je werk verrijken en versnellen met praktische tips en voorbeelden. Ook komen privacy en de EU AI Act aan bod. Gebruik de zomer om deze nieuwe vaardigheden onder de knie te krijgen.

Optimale voorbereiding met simulaties

Bereid je optimaal voor op zittingen of besprekingen door de AI-tool de Persona van cliënten, wederpartijen of de rechter te laten aannemen. Vraag de AI om zich in hun positie te verplaatsen en niet alleen mogelijke vragen te formuleren, maar ook om tegenspraak te bieden op je argumenten of zelfs een pleidooi vanuit hun perspectief te simuleren. Dit stelt je in staat om je eigen argumentatie te testen, potentiële zwaktes te identificeren en proactief te anticiperen op kritische punten tijdens de echte bespreking of zitting. Je kunt de AI bijvoorbeeld vragen: "Reageer als de wederpartij op dit bezwaarschrift en formuleer de sterkste tegenargumenten tegen standpunt 4." of "Speel de rol van een kritische rechter en stel vijf diepgravende vragen over de bewijslast in deze zaak."

Snel ideeën vastleggen via de app

Via de smartphone-apps van de meeste veelgebruikte AI-tools (zoals ChatGPT of Google Gemini) kun je instructies dicteren. Dit is niet alleen ideaal voor het snel vastleggen en structureren van ideeën voor bijvoorbeeld een brief of processtuk. De AI kan je ingesproken aantekeningen vervolgens uitwerken tot een samenhangend geheel, een gestructureerde bulletpoint lijst, of zelfs een conceptverslag. Zo transformeert je snelle spraaknotities direct in bruikbare werkdocumenten, wat je veel tijd bespaart in de uitwerking.

Automatiseer verslaglegging van besprekingen

Een van de meest tijdrovende taken na een bespreking is vaak de verslaglegging. Veel veelgebruikte AI-tools kunnen hierbij een uitkomst bieden. Je kunt, afhankelijk van de tool en eventuele integraties, audio-opnames van besprekingen laten transcriberen en vervolgens uitwerken tot een gestructureerd verslag. Denk aan het automatisch genereren van notulen met daarin de kernpunten, besluiten en actiepunten, inclusief wie waarvoor verantwoordelijk is. Voordat je dit doet, is het echter essentieel om toestemming te vragen aan alle deelnemers en te controleren of de tool voldoet aan alle privacy- en vertrouwelijkheidseisen, vooral wanneer het om cliëntgesprekken gaat. Deze functionaliteit kan je enorme efficiëntieverbeteringen opleveren in je dagelijkse praktijk, door de tijd die je kwijt bent aan administratieve afhandeling significant te verminderen.

Moeiteloos vertalen naar iedere taal

Een krachtige, vaak onderbenutte functionaliteit van veelgebruikte AI-tools is de mogelijkheid om teksten direct in vrijwel iedere denkbare taal te vertalen. Voor juristen met een internationale praktijk, of advocaten die te maken krijgen met buitenlandse cliënten of documenten, kan dit een enorme tijdsbesparing opleveren. Je kunt snel conceptcontracten, e-mails of zelfs delen van buitenlandse wetgeving vertalen voor een eerste begrip of interne communicatie. Hoewel voor juridisch bindende of zeer gevoelige documenten altijd een gespecialiseerde menselijke vertaler of een gecertificeerd vertaalbureau ingeschakeld moet worden (vanwege de nuances en juridische precisie die dan vereist is), biedt AI een uitstekend middel voor het genereren van snelle, bruikbare conceptvertalingen of voor het doorgronden van documenten in een vreemde taal. Vraag de AI simpelweg: "Vertaal de onderstaande contractsbepaling naar het Engels" of "Vat dit Chinese document samen in het Nederlands".

Specifieke tips voor populaire veelgebruikte AI-tools

Naast de algemene geavanceerde promptingtechnieken, hebben de meest gebruikte AI-tools elk hun eigen unieke functionaliteiten die bijzonder nuttig kunnen zijn voor jouw juridische praktijk. Let op! Dit vraagt vaak om een betaalde versie van deze tools.

ChatGPT:

- **Creëer je eigen gespecialiseerde AI met Custom GPT's:**

Als je een betaald abonnement hebt, kun je met Custom GPT's je eigen gespecialiseerde versies van ChatGPT maken. Richt er bijvoorbeeld een in voor het snel analyseren van arbeidsrechtelijke clausules of het genereren van conceptbrieven voor specifieke procedures. Je stelt deze GPT in met je eigen instructies en eventueel ook bestanden, zodat deze precies doet wat jij nodig hebt.

- **Realtime informatie en integraties met webbrowser en Plugins:**

Via de webbrowser-functie of diverse plugins (beschikbaar in betaalde versies) kan ChatGPT actuele juridische ontwikkelingen opzoeken of integreren met andere diensten. Zo kun je direct relevante data inladen voor je analyses.

Google Gemini:

- **Synergie met Google Workspace:**

Google Gemini blinkt uit in de vanzelfsprekende integratie met Google Workspace. Werk direct vanuit Google Docs aan conceptcontracten, laat Gemini je Gmail-correspondentie samenvatten voor een dossieroverdracht, of organiseer juridische data in Google Sheets met slimme analyses. Dit maakt je workflow aanzienlijk efficiënter als je al in het Google-ecosysteem werkt.

- **Efficiënte analyse van lange documenten:**

Google Gemini is vaak bijzonder effectief in het verwerken en samenvatten van lange, complexe juridische teksten, zoals wetsartikelen, beleidsdocumenten of transcripties. Je kunt grote stukken tekst invoeren en vragen om een kernachtige samenvatting, een analyse van de belangrijkste argumenten, of een extractie van specifieke feiten, wat je veel tijd bespaart bij het doorspitten van omvangrijke documenten.

Microsoft Copilot:

- **Naadloze integratie met Microsoft 365:**

Voor advocatenkantoren die werken met Microsoft 365 is Microsoft Copilot een gamechanger. Het werkt direct in je vertrouwde Word-, Outlook- of Teams-omgeving. Laat Copilot een conceptmail opstellen op basis van een vergadering in Teams, of vat lange Word-documenten direct samen in Outlook.

- **Contextuele creatie binnen je apps:**

Copilot kan niet alleen concepten genereren, maar doet dit ook met de context van je andere open Microsoft 365-documenten. Vraag in Word om een bezwaarschrift op te stellen en verwijst naar een openstaand pdf-document met de feiten van de casus, of een Excel-bestand met financiële gegevens. De AI haalt relevante informatie en genereert content die direct aansluit bij wat je al geopend hebt.

NotebookLM

‘Een vreemde academische eend’

Na de introductie van generatieve AI-tools zoals ChatGPT, ontstond er een behoefte aan een gespecialiseerde AI die specifiek kon opereren met de eigen, vertrouwelijke documenten van gebruikers. NotebookLM, oorspronkelijk ontwikkeld door Google voor academici, studenten en onderzoekers om grote hoeveelheden informatie uit hun eigen bronnen te organiseren en te analyseren, is hiervan een direct gevolg. Eenmaal geüpload, kun je in NotebookLM een verzameling aan bronnen specifiek doorzoeken en bevragen. In plaats van te vragen "Wat is de zaak?", kun je bijvoorbeeld heel concreet zijn: "Wat de belangrijkste argumenten van de verwerende partij samen uit document X, met focus op de feiten die betrekking hebben op de aansprakelijkheid." Dit stelt je in staat om de kern te extraheren en specifieke vragen te stellen over de inhoud van jouw documenten.

Wat NotebookLM interessant maakt, is het vermogen om verbanden te leggen tussen verschillende documenten of passages binnen je eigen geüploade verzameling. Zo kun je vragen: "Vergelijk de standpunten over aansprakelijkheid in document A en document B en identificeer eventuele tegenstrijdigheden." Dit helpt je om snel tot de essentie te komen en de complexe relaties tussen juridische stukken te doorgronden. Een groot voordeel van NotebookLM is dat het aanzienlijk minder 'hallucinaties' produceert. Het programma is 'brongebonden', wat betekent dat het voor elke informatie die het genereert een citaat levert en aangeeft waar het citaat vandaankomt, zodat je de nauwkeurigheid direct kunt verifiëren; essentieel voor juridisch werk. Ook de schaalbaarheid is interessant: NotebookLM kan overweg met enorme hoeveelheden data en grote bestanden. Je kunt complete wetten, parlementaire stukken of openbare dossiers uploaden, waardoor je een gepersonaliseerde, doorzoekbare kennisbank creëert voor elke cliënt of zaak. En je kunt zelfs AI-gegenereerde audio-overzichten van je bronnen laten maken om een snel overzicht te krijgen van jouw informatie.

Lexboost: een betrouwbare juridische assistent

Lexboost (lexboost.com) is een gebruiksvriendelijke gespecialiseerde juridische AI-tool die werkt met betrouwbare bronnen zoals rechtspraak.nl en wetten.nl. Het onderscheidt zich door volledig gefocust te zijn op juridische data, zonder gebruik te maken van het open internet. Dit maakt het een uitermate geschikte tool voor casusonderbouwing en betrouwbaar juridisch onderzoek. Lexboost is ontworpen om de specifieke behoeften van de juridische professional te vervullen. Het beantwoordt jouw juridische vragen met concrete antwoorden gebaseerd op betrouwbare bronnen.

Om het maximale uit Lexboost te halen, is effectief prompten belangrijk. Net als bij andere AI-tools helpt een duidelijke en gestructureerde vraag om de meest relevante en accurate antwoorden te krijgen. Bij Lexboost hoef je echter geen 'Persona' toe te wijzen; de tool is standaard al ingesteld als een gespecialiseerde juridische expert.

Casusposities onderbouwen

De meest directe en waardevolle toepassing van Lexboost in jouw dagelijkse praktijk is het stevig onderbouwen van je casusposities. Als jouw gespecialiseerde juridische AI-sparringpartner, blinkt Lexboost uit in het genereren van concrete argumenten, direct gebaseerd op relevante rechtspraak en later dit jaar de wet. Dit bespaart je uren zoekwerk en helpt je snel de juridische onderbouwing voor je zaak te formuleren. Laten we een concreet voorbeeld nemen van hoe je Lexboost hiervoor inzet.

Praktisch voorbeeld: argumentatie huurzaak

We grijpen terug op de casus die we eerder gebruikte over de verhuurder die verduurzamingskosten wil doorberekenen aan een verhuurder.

'Mijn cliënt is huurder van een bedrijfspand. De verhuurder vervangt alle lampen door ledverlichting om een energie C-label te bemachtigen. En wil de kosten doorberekenen aan de huurder. Hij zegt dat dit valt onder kosten van klein onderhoud en voor rekening van de huurder komt. Deze hogere kosten wil hij verhalen op mijn cliënt.

Mijn cliënt wil deze kosten niet betalen.

Geef vijf argumenten waarom dit niet voor rekening van mijn cliënt komt.

Gebruik uitsluitend rechtspraak die ziet op vervanging van verlichting.

Maak van de argumenten een brief aan de verhuurder.'

Hoe Lexboost dit aanpakt:

Wanneer je zo'n prompt aan Lexboost geeft, zet de AI zijn gespecialiseerde kennisbank en redeneervermogen in om je direct van dienst te zijn:

Contextbegrip en taakuitvoering:

Lexboost analyseert de gedetailleerde context die je aanlevert, de specifieke situatie rondom de huurder en verhuurder, de aard van de kosten (vervanging ledverlichting voor een energie C-label) en het geschil over wie de kosten draagt. De taak is helder: genereer vijf argumenten waarom de kosten niet voor rekening van je cliënt komen.

Gespecialiseerd zoeken en filteren:

De instructie "Gebruik uitsluitend rechtspraak die ziet op vervanging van verlichting" fungeert als een cruciaal criterium en filter. Lexboost doorzoekt zijn juridische database (die niet het open internet is, maar specifieke Nederlandse rechtspraak) en selecteert relevante uitspraken die betrekking hebben op de vervanging van verlichting en de toerekening van dergelijke kosten. Het filtert intelligent en biedt AI-gegenereerde samenvattingen van deze uitspraken.

Argumentatie genereren:

Op basis van de gevonden rechtspraak zal Lexboost vijf concrete argumenten formuleren waarom de kosten waarschijnlijk niet voor rekening van jouw cliënt komen. Hierbij maakt het programma gebruik van zijn vermogen om complexe jurisprudentie te analyseren en de kernoverwegingen samen te vatten. De argumenten zijn 'brongebonden', wat betekent dat Lexboost directe verwijzingen geeft naar de relevante uitspraken, zodat je deze kan nalezen om de inhoud daarvan te controleren. Dit voorkomt 'hallucinaties' en verzekert je van juridisch valide argumenten.

Verfijning & filters:

Door aan te geven dat alleen gebruikgemaakt mag worden van uitspraken over de vervanging van verlichting, zijn de uitkomsten al casusspecifiek verfijnd. Je kan daarnaast ook filters instellen bij het invoeren van de prompt. Zo kan je het datumbereik aanpassen, het rechtsgebied selecteren, het type procedure selecteren en de instantie aanpassen. Dit zorgt ervoor dat je resultaten nog accurater worden.

Gewenste output:

De gewenste output is nu geformuleerd als een brief aan de verhuurder. Maar je kan ook deze output uitbreiden of aanpassen aan de door jou gewenste voorkeur. Bijvoorbeeld: 'Formuleer deze argumenten nu als onderdeel van een concept-bezwaarschrift.'

Andere kernfunctionaliteiten van Lexboost

Naast het onderbouwen van je casuspositie heeft Lexboost nog meer functionaliteiten.

Zoeken in rechtspraak met AI-samenvattingen

Lexboost heeft een kosteloze zoekmachine voor Nederlandse rechtspraak. Deze zoekmachine werkt met zoektermen zoals je die kent, maar het filtert intelligent en biedt AI-gegenereerde samenvattingen van de gevonden uitspraken. Dit stelt je in staat om snel de kern van complexe jurisprudentie te begrijpen en de meest relevante zaken te identificeren. Deze functionaliteit is kosteloos toegankelijk via lexboost.com/rechtspraak.

Foto gegenereerd met Google Gemini

Samenvatten op ECLI-nummer

Heb je een specifiek arrest of vonnis in gedachten? Je kunt Lexboost vragen om een samenvatting te genereren op basis van een ECLI-nummer. Dit versnelt het proces van het doorlezen en begrijpen van bekende uitspraken aanzienlijk.

Praktisch voorbeeld:

"Geef een samenvatting van de feiten en omstandigheden van ECLI:NL:RBGEL:2023:801."

Zaken Vergelijken:

Een handige functionaliteit van Lexboost is de mogelijkheid om verschillende zaken met elkaar te vergelijken. Je kunt de tool vragen om jurisprudentie te analyseren op basis van specifieke juridische punten, feitenpatronen of uitkomsten, wat essentieel is voor strategische casusanalyse en het vinden van precedents.

Praktisch voorbeeld:

Formuleer je doel als een vergelijking en geef de nodige context door de ECLI-nummers aan te leveren. Geef aan hoe je de gewenste output wilt zien, bijvoorbeeld in een vergelijkende tabel:

Vergelijk de standpunten in ECLI:NL:RBONE:2013:BZ4356 en

ECLI:NL:RBZWB:2025:2083 en identificeer eventuele tegenstrijdigheden. Presenteer dit in een tabel.

Uitkomsten Voorspellen:

Op basis van zijn analyse van patronen in bestaande jurisprudentie kan Lexboost helpen bij het voorspellen van mogelijke uitkomsten in vergelijkbare zaken. Hoewel dit geen garantie is, biedt het waardevol inzicht voor risicoanalyse en het inschatten van de waarschijnlijke juridische positie in een zaak.

Praktisch voorbeeld:

Lever een complete context van de casus aan, inclusief alle relevante feiten en omstandigheden. Je doel is hier een analyse die leidt tot een voorspelling. Vraag bijvoorbeeld:

"Analyseer deze casus [beschrijving van de casus] en geef een inschatting van de waarschijnlijke uitkomst op basis van uitspraken over [onderwerp casus]."

Leerstukken Uitleggen:

Heb je behoefte aan een heldere uitleg van een complex juridisch leerstuk, een specifieke wetsbepaling of een juridisch concept? Lexboost kan deze uitleggen op basis van zijn gespecialiseerde juridische dataset. Dit is niet alleen nuttig voor je eigen begrip van nieuwe of complexe rechtsgebieden, maar ook voor het formuleren van begrijpelijke uitleg aan cliënten. Lexboost is uitermate goed in het onderbouwen van casusposities met relevante jurisprudentie.

Praktisch voorbeeld:

Je doel is de uitleg van een leerstuk, en je opdracht is helder. Je kunt ook de gewenste output specificeren, zoals een beknopte uitleg of een uitgebreid overzicht.

"Leg het leerstuk van de relativiteit uit in de context van artikel 6:163 BW. En geef dit weer in een samenvatting van twee alinea's."

Filteren en beperken voor beter resultaat

We haalden het al even aan, maar het is de moeite waard om dit te herhalen. Less is namelijk more. Lexboost biedt je de mogelijkheid om je zoekopdrachten te verfijnen door te filteren op datum, rechtsgebied, instantie en type procedure. Door deze filters actief te gebruiken, zorg je ervoor dat je uitkomst veel accurater wordt, omdat Lexboost zich dan concentreert op een specifiek deel van de juridische data. Dit is essentieel voor het snel vinden van de meest relevante precedents in omvangrijke jurisprudentie.

Daarnaast kun je Lexboost verder beperken door direct in je prompt aan te geven welke informatie het wel of niet moet meenemen. Door bijvoorbeeld te zeggen 'gebruik alleen uitspraken over [onderwerp X]' of 'sluit alle zaken uit betreffende [onderwerp Y]', stuur je de AI heel gericht. Ook dit zorgt voor een scherper resultaat, omdat daarmee irrelevante uitspraken al in een vroeg stadium worden uitgesloten. Dit minimaliseert ruis en garandeert dat de argumenten die Lexboost genereert, zo precies mogelijk aansluiten bij de behoeften van jouw specifieke casus.

Dataveiligheid en AI

Cruciale overwegingen voor juristen

De adoptie van AI in de juridische praktijk opent deuren naar ongekennde efficiëntie, maar brengt ook nieuwe vragen met zich mee op het gebied van dataveiligheid. Voor juristen, die per definitie werken met hoogst vertrouwelijke en privacygevoelige informatie, is dit geen bijzaak, maar een absolute prioriteit.

Gratis AI-modellen en vertrouwelijkheid: een gevarenzone

Een van de belangrijkste aspecten van dataveiligheid bij AI is het begrijpen van hoe modellen leren en omgaan met je input. Algemene, gratis toegankelijke AI-modellen (zoals de basisversies van ChatGPT, Google Gemini of Microsoft Copilot die op het open internet draaien) leren doorgaans van de interacties die gebruikers met de tool hebben. Dit betekent dat jouw input, dus ook vertrouwelijke cliëntinformatie of dossierstukken, potentieel kan worden gebruikt om het model verder te trainen. Hierdoor is de vertrouwelijkheid niet gewaarborgd; je data kan deel gaan uitmaken van de algemene kennisbasis van de AI, wat deze in feite openbaar maakt. Het algemene advies luidt dan ook: voer nooit vertrouwelijke, cliëntgerelateerde of privacygevoelige informatie in bij gratis, openbare AI-modellen. De risico's op datalekken en schending van je geheimhoudingsplicht zijn te groot.

Datasoeveriniteit: waar draait jouw data?

Naast het leermechanisme van AI-modellen is de fysieke locatie waar jouw data wordt verwerkt, de servers van de AI-aanbieder, van cruciaal belang. Dit noemen we datasoeveriniteit. Als jurist moet je altijd controleren of de data die je verwerkt, en de AI-tool die je gebruikt, voldoen aan de geldende wet- en regelgeving, met name de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Zorg ervoor dat je goed navraagt waar de servers van een AI-tool zich bevinden en hoe de data daar wordt beschermd. Idealiter draaien de servers binnen de Europese Unie, of in landen met een adequaat beschermingsniveau voor persoonsgegevens. Veel professionele, betaalde versies van AI-tools of gespecialiseerde juridische AI-oplossingen bieden hierover meer zekerheid en werken vaak met afgeschermdes omgevingen die voldoen aan strengere beveiligings- en privacyeisen.

Algemene zorgvuldigheid blijft cruciaal

Ook al werk je met de meest geavanceerde en veilige AI-tools die aan alle dataveiligheidseisen voldoen, menselijke zorgvuldigheid blijft het allerbelangrijkste. Je hebt als advocaat een strikte geheimhoudingsplicht en bent verantwoordelijk voor de bescherming van cliëntgegevens. Dit betekent dat je:

Altijd kritisch moet blijven:

controleer en valideer alle output van AI, ongeacht de tool.

Bewust moet zijn van je input:

dubbelcheck altijd welke informatie je deelt met de AI, ook als de tool veilig geacht wordt. Een ongeluk zit in een klein hoekje.

Interne protocollen moet volgen:

Zorg dat je kantoor duidelijke richtlijnen heeft voor AI-gebruik en dat iedereen deze volgt.

Raadpleeg je IT-partner

Voordat je overgaat tot de implementatie van welke AI-tool dan ook in je juridische praktijk, is het van vitaal belang om dit altijd te bespreken met je IT-leverancier of interne IT-afdeling. Zij kunnen een grondige technische en juridische beoordeling uitvoeren. Je IT-partner kan adviseren of de gekozen AI-tool voldoet aan de specifieke dataveiligheidseisen en -standaarden die jij als organisatie wenst en die passen bij de aard van de vertrouwelijke informatie die je verwerkt. Dit zorgt voor een veilige en verantwoorde integratie van AI in je dagelijkse werkzaamheden.

De zomer afsluiten: AI als vaste waarde in jouw praktijk

Aan het begin van dit 'AI Summercamp' nodigden we je uit de rust van de zomer te benutten om je te verdiepen in AI, een praktische tool die je werk kan verrijken en versnellen. We hebben de actualiteiten, basisprincipes van prompts en diverse AI-tools zoals ChatGPT, Gemini, Copilot, NotebookLM en Lexboost verkend en cruciale thema's als privacy en AI-geletterdheid behandeld. AI is geen bedreiging, maar een kans om efficiënter en effectiever te werken. Blijf experimenteren en integreer AI als een waardevol onderdeel van je dagelijkse praktijk: jouw AI-reis is nog maar net begonnen!

Foto gegenereerd met Google Gemini

Lexboost

EEN BETROUWBARE PARALEGAL VOOR IEDERE JURIST

Lexboost kosteloos uitproberen?
Ga naar <https://www.lexboost.com/trial>

Meer informatie? Neem contact op met:
Sander Denneman
Mede-oprichter / CEO Lexboost
sander@lexboost.com